

להבין* ההפרש בין שמחה לרנה והנה כתיב בואו לפניו ברננה ומשמע ^{אוצר החכמה} ¹²⁻³⁴⁻⁵⁸⁷ בווהר דרננא דוקא ברמשא כו'. ויש להבין דהרי כתיב ולבוקר רנה והן פסוקי דזמרא במקום רנה שם כו' וכן כתיב ברוך יחד ככבי בוקר כו'. אך הענין הוא דידוע דתענוג תמידי אינו תענוג כמו היושב במים חמין לא יתענג מדברים חמים כ"א מהיפוך החמימות דוקא והן המים הקרים כמ"ש מים קרים על נפש עייפה כו' להיות כי הקרירות דבר חדש בנפשו העטופה כבר בחמימות יקבל עונג נפלא מזה והגם שכבר מתענג מן החום מאחר שכבר הורגל בו אינו תענוג משא"כ הקרירות שהוא היפוך החום שמקבל עונג חדש כו' ובהיפוך המורגל בקרירות מאד יערב לו החמימות כו' ועיקר הטעם בזה להיות כי העונג שבנפש ניתן בהשפעה לכמה ענינים פרטים כמו לחסדים ולגבורות דחמימות וקרירות כנ"ל אמנם אשר כבר ניתן והובדל מעצם כח התענוג העצמי שהוא הגבה למעלה מעונג הנרגש כמ"ש במ"א נק' תענוג תמידי פי' שכבר הופרש ממקורו ואינו אלא מקור לענין הפרטי וצריך שיומשך לו בתמידות כו' אמנם בבוא לנפשו עונג החדש מענין ההפכי כמו הקרירות להחמימות כנ"ל אזי הארה של עונג זה הוא עילוי גדול לנפש יותר מעונג הראשון לפי שזה העונג להיותו חדש ועדיין אחוז וקשור במקור התענוג ולא הובדל להיות בתמידות כו' יש בו עדיין מהארת עצם התענוג כו' וכן בהיפוך מגבורות לחסדים ומפני שכל עיקר בנין כחות הנפש הוא בקבלתה מבחי' עצמות הנפש בבחי' יחידה כו' לבד כשמקבלת שפע חדשה

נוסחא שניה

ביום הפורים הנ"ל

^{אוצר החכמה}

עבדו* את ה' בשמחה באו לפניו ברננה כו'. איתא בווהר רננא ברמשא כו', פי' שרננה הוא בחי' גבור' שהוא הניגון שבמ"ש וגבור' כו' זוהי בחי' רננה וד"ל (שהוא ברמשא בתפלת המנחה שתיקן יצחק כו' שהוא בחי' גבור' וע"ז הוא רננה ניגון במ"ש בבחי' גבור' וד"ל). וצריך להבין הטעם שבעת השמחה מנגנים ניגון של מ"ש וגבור', שהוא דוקא משמח בעת השמחה כו' (והי' צ"ל להיפך וד"ל). אך הענין הוא, שקבלת התענוג הוא דוקא מן דבר ההפכי ממנו, פי' שכשהוא בעצמו במ"ש אז מקבל תענוג מן ניגון של שמחה, וכשהוא בשמחה הוא מקבל תענוג מניגון של מ"ש. והטעם שקבלת התענוג הוא מן ההפכי דוקא, הוא כי תענוג תמידי אינו תענוג כו', ופי' כדכתי' כמים קרים על נפש עיפה כו', פי' שהנפש עיפה ויגע"ה היא דוקא מתעדנת ומתענגת מן מים קרים, והוא מפני שמים קרים הם הפכי ממנה שכשהיא בחימו' שהיא עיפה כו' אז דוקא מתענגת ממים קרים

להבין . . עבדו: ראה לקמן בהוספות ע' שצב ביאור מכ"ק אדמו"ר הצמח צדק — (נדפס ביהל אור קאפ' קב, סי' ד'). ושם רשום — ע"פ עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה, להבין ההפרש בין שמחה לרנה.

שלא הי' בה תחלה תתחזק במאד מאד כי תמיד צריכה לקבלת שפע חדשה דוקא וד"ל.

ועד"ז ממש יובן בניגון שיש מי שמתענג מניגונים של חדוה ושמחה דוקא כמו אנשי יון ואדום כו' ויש מי שמתענג מניגונים של יגון ומרירות וזהו שמחתו שיקבל עונג נפלא מהם ויזמרם דוקא בעת שמחתו וטוב לבבו כמו אנשי ישמעאל כידוע הטעם הוא לפי שישמעאל הוא מבחי' החסדים דאברהם כידוע וכבר ניתן בו העונג של חדוה ושמחה הוא תענוג תמידי ואינו עונג להם כנ"ל משא"כ נגונים של יגון ומרירות העונג בהם חדש אצלם מאד יערב לנפשם ויקבלו תוספת חיזוק על ידם דוקא מטעם הנ"ל ובאדום ויון הוא בהיפוך להיות כי רישא דעשו בעטיף דיצחק מבחי' הגבורות העונג אשר כבר נשפע בבחי' הגבורות דמרירות הוא עונג תמידי כו' לכך לא יקבלו מעונג שמחת הנפש כ"א מניגונים של חדוה מטעם הנ"ל וד"ל וזהו ההפרש בין רינה לשמחה דרנה הוא הניגון בבחי' מרירות בעליות העולמות מלמטה למעלה שיש בזה מרירות מפני החושך שהי' להם מקודם ועתה רואים אור גדול כו' והגם כי ישמחו בעליות שלהם שמחה של מרירות הוא מפני שהיו רחוקי' תחלה כו' ע"כ עונג זה של גבורות הוא בבחי' רשפי אש התלהבות ונק' עריבות ולא מתיקות והיינו שיר הלויים על הקרבן בנעימת קול לבסומי קלא כו' שהי' בדרך מרירות כידוע בניגון הטעמים

נוסחא שניה

ההפכי' נגדה דוקא (ואינה מתעדנת ממים חמים שהם כמהותה כו') שהם דוקא משיבי' נפשה (שקורי' בל"א קויקט כו'), אבל כשהיא אינה עיפה בבחי' חמימו' כו' כ"א בבחי' קרירו' אז אינם משיבי' נפשה המים קרים כו' וד"ל. וכן להיפך כשהיא נתקררה מאד כו' אז השבת נפשה ממה שמקבלת התענוג, הוא מן מים חמים דוקא, ולא ממים קרים כו', והטעם הוא כנ"ל שעיקר קבלת התענוג הוא מן דבר הפכי דוקא ולכך כשהיא עיפה בחמימו' אז קבלת התענוג שלה הוא ממים קרים כו', וכן להיפך כשהיא נתקררה מאד אז קבלתה התענוג הוא ממים חמים הפכי' נגדה כנ"ל וד"ל. והטעם לזה שעיקר קבלת התענוג הוא מן ההפכי דוקא כנ"ל, הוא מפני שצריכי' לקבל את התענוג ואם שאותו דבר הוא כמהותו (כמו מים קרי' לנפש שנתקררה כו' שהם מהו' א') ממש, אזי אינו מקבל כלום, ופי' כמו למשל כשהוא נתקרר כו' וצריך לקבל תענוג, והנה כשישתה מים קרי' שהם כמהותו ממש אזי אינו מקבל כלום שהרי מהותו הוא ג"כ קרירו' כו', ולכך קבלתו התענוג הוא אז מן מים חמים שהם ההפכי ממנו, ובהפכי שייך לשו' קבלת התענוג שמקבל מדבר שאינו מהותו כ"א הפכי ממהותו וד"ל, אבל דבר השווה כמהותו אין שייך לשו' קבלת התענוג כי אינו מקבל כלום וד"ל, וזהו הטעם שקבלת התענוג הוא מן ההפכי דוקא כי צריך לקבלו וזה אין שייך כ"א בהפכי

דורק"א כו' וזהו רננא ברמש"א בעליות המנחה דיצחק כו' וכן רינ"ה דככב"י
 בוק"ר להיות כי קדם להם החושך ויצא לאור ירונו וכן לבוקר רנה מפני
 שבערב ילן בכי לכך מיד בבוקר דוקא תהי' ^{הרנה והן פסוקי דזמרא שקדמו}
 לק"ש ותפלה שצריכי' להיות בשמחה כמ"ש עבדו ה' בשמחה דייקא אך בואו
 לפניו ברנה פי' תחלת הכיאה לפניו שיצא מן החושך לאור להיות כי בא מן
 היפוך להיפוך ^{הוא הנק' רננ"ה כנ"ל ואח"כ בשמחה ועונג שבחסדים הנק'}
 מתיקות כמ"ש במ"א וד"ל.

נוסחא שניה

ממהותו וד"ל ולכך מנגנים בעת השמחה ניגונים של מ"ש דוקא שעיקר
 קבלת התענוג הוא מן ההפכי דוקא כנ"ל וד"ל. ולכך ישמעאל שהוא בחי'
 חסד דקליפה שאברהם בו' שיצא ממנו ישמעאל כו' שהוא מבחי' דרועא
 ימינא שהוא בחי' שמחה וחדוה כו' ניגוניו הוא רק במ"ש כו' שמהם דוקא
 הוא מקבל תענוג מפני שהם הפכי ממנו כנ"ל וד"ל (וכן בישראל ג"כ מקבלי'
 תענוג מניגון של מ"ש מפני שהם מדרועא ימינא דקדושה וד"ל) [וביין הוא
 להיפך מקבל תענוג מניגונים של שמחה דוקא שהם הפכיים נגדו וד"ל].

ועבד' הלוי הוא, פי' כנו' בזהר שכל עבודתם של הלויים הוא להמשיך
 מהו"א שהוא בחי' בינה שהוא עלמא דאתכסיא לאתגלייא (שעבודתם
 הוא להמשיך מהעלם לגילוי), ופי' הנה צ"ל ההפרש בין בחי' מוחי' דאבא
 ומוחי' דאימא, פי' מוחי' דאבא הוא בחי' השגת הביטול דבחי' חכמה שהוא
 בחי' מ"ה כדכתי' ונחנו מ"ה שהוא בבחי' קרירו' כו' (כנו' במ"א בארוכה)
 שהוא בחי' יראה עילאה ירא' בושט שהוא בחי' אין תכלית הביטול [כנו'
 במ"א שא"א ליגבה באהב' בהתגלו' כלל כו'] רק הוא בבחי' קרירות כנ"ל,
 ובחי' מוחי' דאימא הוא שהוא בחי' בינה שהוא בחי' י"ש שבינה נק' יש
 כדכתי' להנחיל אוהבי י"ש כו', שהוא ההבנה והשגה ממש בגדולתו ית'
 [כשבא לכלל השגה ממש בבחי' י"ש וד"ל] שע"י ההשגה שמשיגו במוחו
 גדולתו ית' נולדה מזה מדת אהבה עזה בגבורו' רשפי אש אליו ית', בבחי'
 התלהבו' בבחי' גילוי (ולא כמו שבחכמה שאין שם התלהבו' רק קרירו'
 שהאהב' בהעלם וד"ל), וזוהי בחי' מוחי' דאימא שהיא מקור הגבורו' שנולדה
 מזה אהבה עזה בגבורו' רשפי אש בשלהבת כו', והנה בתפלה צריכים להיות

שניהם בחי' מוחי' דאבא ובחי' מוחי' דאימא הנ"ל, ופי' שבחי' מוחי' דאימא הוא הבחי' רצוא ליכלל למעלה ע"י אהבה עזה בשלהבת הנולדה מהתבוננו בגדולתו ית' שזהו בחי' מוחי' דאימא כנ"ל שמזה יהי' בחי' רצוא כנ"ל, ובחי' מוחי' דאבא, הוא אח"כ הבחי' שוב, כמארז"ל ואם רץ לב"ך, שוב לאחד, שזוהי הבחי' יראה עילאה ירא' בושט שהוא בחי' מוחי' דאבא שמקבל עליו עמ"ש בעסקו בתורה ומצות כו' שזוהי השוב לאחד וד"ל. אבל הרצוא שבתפלה הוא ע"י בחי' מוחי' דאימא דוקא שצריך להוליד מן התבוננותו כו' בחי' אהבה עזה בשלהבת כו' בהתגלות אליו ית' ולא יהי' נשארה בבחי' העלם כו', ואף שבחי' מוחי' דאבא הם נעלי' ממוחי' דאימא כו', ובבחי' מוחי' דאבא הוא המדו' בהעלם (כנז' במ"א), אך העיקר הוא להאיר את הגוף והוא באהבה שבגילוי דוקא שקרוב יותר להגוף ובחי' מוחי' דאבא אף שנעלי' הלא א"ס ב"ה הוא נעלה עוד יותר, ולית מחשבה תפיסא בי' כלל, כן למשל בחי' מוחי' דאבא שאהבה שם בהעלם שהוא נעלה מאתנו יותר כנ"ל וד"ל, ולכך צריך להוליד האהבה שבתפלה מההעלם לגילוי דוקא בכדי להאיר כו', שהוא ע"י ההתבוננות כו' שזוהי בחי' מוחי' דאימא כנ"ל שע"ז נולדת המדת אהבה עזה בגבורות רשפי אש בהתגלות כנ"ל. וזה היה עבודת הלויים דכתי' ועבד הלוי הו"א, פי' שכל עבודתם היה להוציא המדו' אהוי"ר מההעלם לגילוי שהוא ע"י בחי' מוחי' דאימא שהוא ההתבוננות כו' שע"ז נולדי' המדו' בהתגלות בהתלהבות כו' (וזה הנ' עובדי' את הו"א שהיא בינה מוחי' דאימא להוציא מהעלם לגילוי וד"ל), ולכך היה עבודתם בשירו' בקול דוקא שהוא בהתגלות כנ"ל וד"ל. וכן היו מזמרי' במיני כ"ז כדכתי' הללו' בתקע שופר כו' הללו' בתוף כו' הללו' במינים ועוגב כו' הללו' בצלצלי תרועה כו' ופי' שיש כמה מיני התלהבות שבהתגלות, שיש תשוקה והתלהבו' בבחי' שמחה וחדוה כו' ויש שהיא בבחי' מריירו' ולב נשבר, והכל הם בהתגלו' הלב כו' וע"ז יש כמ"כ כמה מיני כ"ז לנגד כמה מיני התלהבו' שבגילוי הלב, וזהו הללו' בתקע שופ"ר שקרן השופ"ר הוא בבחי' גבורו' ומ"ש כו' וזוהי ההתלהבו' שבגבורו' במריירו' ולב נשבר שע"ז הם השברי' ותקיעו' (כנז' במ"א ע"ש) כו', וכן צלצלי תרועה הם ג"כ כנגד התלהבו' שבמריירו' ולב נשבר (שתרועה הוא לשו' שברון כו' כידוע) ועונג הוא כ"ז של שמחה, שהוא נגד האהבה והתלהבו' שבשמחה כנ"ל וד"ל וזה היה עבודת הלויים בכ"ז בכמה מיני' כנ"ל שהכל הוא לעבוד את הו"א להוציא האהבה מהעלם לגילוי כנ"ל וד"ל.

